

Фіторізноманіття України

Обсяг: 4 кредити ЄКТС

Семестр вивчення блоку: осінній

Ік вивчення блоку: другий

Ік: 2025-2026

Дні, Час, Місце: згідно розкладу

LABORE ET ZELO

Затверджено: протокол № 13 від 20.02.2025 року

Інформація про викладача

Ім'я	Лисенко Геннадій Миколайович
Контакти	E-mail: E-mail: ngubiolog@ukr.net , тел.: (067) 4366620
Робоче місце	Кафедра біології (ауд. 334, Корпус № 2)
Години консультацій	Вівторок: 13:30 – 14:50

Опис курсу

Мета дисципліни – опанування аспірантами структурою та специфікою фіторізноманіття держави, включаючи видове та ценотичне різноманіття флори та рослинного покриву України, особливості їх генезису та охорони.

Завдання дисципліни – формування у аспірантів системи теоретичних знань та практичних навичок з питань дослідження фіторізноманіття всіх природно-кліматичних зон України.

Очікувані результати навчання з дисципліни

ПРН11. Використовувати академічну українську та іноземну мову у професійній діяльності та дослідженнях, презентувати власні результати наукового дослідження українською та іноземними мовами на наукових зібраннях, комунікувати з науковою спільнотою і громадськістю в певній галузі наукової та професійної діяльності.

ПРН13. Застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології для спілкування, обміну інформацією, зборі, аналізі, обробці та інтерпретації джерел, у викладацькій діяльності.

ПРН15. Викладати біологічні дисципліни у вищій школі із застосуванням сучасних і ефективних методів і технологій, які забезпечують досягнення результатів навчання.

Мета навчання

Після успішного закінчення курсу студенти будуть здатні до вирішення професійних задач, пов'язаних із методичними основами організації навчально-виховного процесу з біологічних дисциплін у вищих навчальних закладах I–III рівнів акредитації та мати такі основні **загальні та спеціальні (фахові) компетентності:**

ЗК3. Здатність спілкуватися та презентувати результати наукових досліджень усно і письмово українською та іноземною мовами.

ЗК8. Здатність планувати та управляти часом, адаптуватися та діяти в нових ситуаціях.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації.

ЗК10. Розуміти і дотримуватися правил академічної доброчесності, рівності можливостей.

ЗК11. Здатність здійснювати соціально відповідальну, безпечну та автономну діяльність.

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (18 год.) та лабораторних занять (22 год.), організації самостійної роботи аспірантів у бібліотеках та комп'ютерних мережах (80 год.).

Навчання та викладання побудоване на компетентнісному і студентоцентричному підходах, базується на інтерактивному навчанні практичного спрямування у формах лекції (традиційної, проблемної, лекції-презентації), практичних занять (робота з джерелами, проблемні ситуації, робота в парах, дискусія, мозковий штурм), самостійної та індивідуальної роботи студентів (опрацювання наукової літератури, нормативних документів, робота в Інтернеті).

Оскільки деякі форми навчального проекту надсилаються через електронну пошту або Viber, то здобувачам вищої освіти потрібно мати доступ мережі Інтернет.

Організація навчання

Теми лекцій **денної форми навчання / заочної та вечірньої форми навчання**

№ зп	Назва теми	Кількість годин
1	Роль фіторізноманіття, його стан та загрози.	2/1
2	Характеристика фізико-географічних умов України. Природно-кліматичні зони України.	2/1
3	Загальна характеристика рослинного покриву України. Історія формування рослинного покриву рівнинної частини України.	2/1
4	Геоботанічний та флористичний поділ території України.	2/1
5	Флора і рослинність зони Полісся. Флора і рослинність Чернігівської області.	2/0
6	Флора і рослинність степової зони. Стан степів в Україні.	2/1
7	Флора і рослинність Гірського Криму та рівнинної частини Криму.	2/0
8	Становлення Карпатської гірської системи. Флора Карпатської гірської підпровінції. Флора Українських Карпат.	2/0
9	Збереження і невиснажливе використання фіторізноманіття України.	2/1
Разом		18/6

Теми лабораторних занять **денної форми навчання / заочної та вечірньої форми навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Роль фіторізноманіття, його стан та загрози.	2/0
2	Характеристика фізико-географічних умов України. Природно-кліматичні зони України.	2/1
3	Історія формування рослинного покриву рівнинної частини України.	2/0
4	Геоботанічний та флористичний поділ території України.	2/1
5	Флора і рослинність зони Полісся.	2/1
6	Фіторізноманіття Чернігівської області.	2/1
7	Флора і рослинність зони Лісостепу.	2/1
8	Флора і рослинність Степової зони. Стан степів в Україні.	2/1
9	Флора і рослинність Гірського Криму та рівнинної частини Криму.	2/1
10	Становлення Карпатської гірської системи Флора і рослинність Карпат.	2/1
11	Збереження і невиснажливе використання фіторізноманіття України	2/0
Разом		22/8

Самостійна робота
денної форми навчання / заочної та вечірньої форми навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Роль фіторізноманіття, його стан та загрози.	8/10
2	Характеристика фізико-географічних умов України.	6/9
3	Історія формування рослинного покриву рівнинної частини України.	8/10
4	Геоботанічний та флористичний поділ території України.	8/10
5	Флора і рослинність зони Полісся.	8/10
6	Флора і рослинність зони Лісостепу.	6/9
7	Флора і рослинність степової зони. Стан степів в Україні.	6/9
8	Флора і рослинність Гірського Криму та рівнинної частини Криму.	8/10
9	Становлення Карпатської гірської системи Флора і рослинність Карпат.	8/10
10	Флора та рослинність Чернігівської області.	8/10
11	Збереження і невиснажливе використання фіторізноманіття України.	6/9
Разом		80/106

Оцінка

Підсумкова оцінка курсу буде обчислюватися з використанням таких складових:

Бали	Результат навчання, що оцінюється
22	Знання й розуміння теоретичного матеріалу, участь у дискусії
33	Написання і оформлення лабораторного журналу або плану-конспекту навчального заняття
15	Виконання індивідуальної роботи (навчальний проект)
30	Залік
100	Разом

Література для вивчення дисципліни

Основна

1. Андрієнко Т.Л., Артеменко В., Біляк М та ін. Заповідники і національні природні парки України. – Київ: Мінекобезпеки України, 1999. – 294 с.
2. Геоботанічне районування Української РСР. – К., 1977. – 304 с.
3. Голубець М.А. Біотична різноманітність і наукові підходи до її збереження. – Львів: Ліга-Прес, 2003. – 34 с.
4. Дудкін О.В., Єна А.В., Коржнев М.М. та ін. Оцінка і напрямки зменшення загроз біорізноманіттю України. – Київ: Хімджест, 2003. – 399 с.
5. Зелена книга України. – Київ, 2009. – 447 с.
6. Емельянов И. Г. Разнообразие и его роль в функциональной устойчивости и эволюции экосистем. — Киев, 1999. — 168 с.
7. Емельянов И. Г. Оцінка біорізноманіття екосистем у контексті оптимізації мережі

природно-заповідних територій // Заповідна справа в Україні на межі тисячоліть. — Канів, 1999.—С. 119-127.

8. Протасов А. А. Биоразнообразие и его оценка. Концептуальная диверсикология. — Київ, 2002. — 107 с.

9. Тахтаджян Л. Флористические области Земли. - Л.: Наука, 1984. — 335 с.

10. Червона книга України. Рослинний світ / Під ред. Я.П.Дідуха. — К.: Альтерпрес 2009. — 900 с.

11. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Дубина Д.В., Вакаренко Л.П. та ін. Збереження і невиснажливе використання біорізноманіття України: стан та перспективи. — Київ: Хімджест, 2003. — 246 с.

12. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Осычнюк В.В., Андриенко Т.Л. География растительного покрова Украины. - К.: Наук. думка, 1982. — 286 с.

13. Biodiversity conservation of Ukraine (the second national report). — Kyiv, Himgest. — 110 p.

Додаткова

1. Бигон М., Харпер Дж., Таунсенд К. Экология. Особи, популяции и сообщества. — Москва: Мир, 1989. — Том 2. — 479 с.

2. Григора І.М., Воробйов Є.О., Соломаха В.А. Лісові болота Українського Полісся. — Київ: Фітосоціоцентр. 2005. — 415 с.

3. Дубина Д.В. Вища водна рослинність — Київ, 2006. — 411 с.

4. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979 рік). — Київ: Мінекобезпеки України, 1998. — 76 с.

5. Малиновський К.А. Рослинність високогір'я Українських Карпат. — К.: Наук. думка, 1980. — 277 с.

6. Малышев Л.И. Количественный анализ флоры: пространственное разнообразие, уровень видового богатства и репрезентативность участков обследования. // Ботан. журн. — 1975. — Т. 60, № 11. — С. 1537–1550.

7. Определитель высших растений Украины / Под ред. Д.М.Доброчаевой, М.М. Котова, Ю.Н.Прокудина и др. — К.: Наук. думка, 1987. — 545 с.

8. Попов М.Г. Очерк растительности и флоры Карпат. — М.: Изд-во Моск. о-ва испыт. природы, 1949. — 302 с.

9. Природа унікального краю Малого Полісся. - Кам'янець-Подільський, 2010. — 251 с.

10. Рослинність УРСР. Ліси УРСР. — Київ: Наук. Думка, 1971. — 458 с.

11. Стойко С.М., Гадач Е., Шимон Т. та ін. Заповідні екосистеми Карпат. — Львів: Світ, 1991. — 248 с.

12. Стойко С.М., Мілкіна Л.І., Ященко П.Т. та ін. Раритетні фітоценози західних регіонів України (Регіональна «Зелена книга») — Львів: Поллі. — 197 с.

13. Parks for life: Action for protected areas in Europe. — IUCN, 1994. — 150 p.

14. Convention on international trade in endangered species of wild fauna and flora. — Washington, 1973. — 6 p.

15. Convention on the conservation of European wildlife and natural habitats. Appendix 1 of 28 May 1999: Strictly protected flora species. — Bern, 1999. — 18 p.

Періодичні видання

1. Біологія і хімія в рідній школі.

2. Журнал «Біологія».

3. Біологія +.

4. Український ботанічний журнал.

Інформаційні ресурси

1. Український біологічний сайт // <http://www.biology.org.ua/>

2. Статті Соросівського освітнього журналу// <http://www.issep.rssi.ru/journal>

3. "Біологічний словник ONLINE"// <http://bioword.narod.ru>

4. Біологія на «Мій науці» // <https://my.science.ua/directory/biology/>

5. «Science Ukraine»: відкриття світу науки // <http://www.biology.ua/>

6. Журнал Біологічні системи // <http://biosystems-journal.chnu.edu.ua>

7. World Wide Fund for Nature // www.panda.org

8. World Conservation Monitoring Centre // <http://www.wcmc.org.uk>

9. United Environment Programme, Earth Report // www.one-worldNet/tve/earthreport

10. International Association for Landscape Ecology // www.iale.org.uk
11. International Union for the Conservation of Nature // www.iucn.org
12. Convention on Biological Diversity // www.biodiv.org

Бібліотечно-бібліографічні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <http://www.nplu.org>
3. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua>
4. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <http://www.library.ukma.edu.ua>

Політика курсу

Відвідування та / або участь є важливим компонентом курсу. Проте, якщо Ви бажаєте навчатися дистанційно – всю навчальну діяльність, включно з виконанням і поданням для оцінювання завдань, можна здійснювати у дистанційному режимі на платформі Уніком.

Дедлайн. Крайньою межею здачі індивідуальної роботи є три дні до підсумкової форми контролю. Після цієї дати завдання не приймаються.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання здійснюється згідно з діючим положенням про організацію освітнього процесу в університеті. Перескладання екзамену відбувається за графіком, визначеним деканатом.

Академічна доброчесність та плагіат. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати нормам Положення НДУ імені Миколи Гоголя «Про академічну доброчесність»

(http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozennia_pro_akademichny_dobrochesnist.pdf). Всю заплановану роботу студенти виконують самостійно. У разі виявлення несамотійного виконання завдання, результат анулюється, а робота повертається студенту на переопрацювання з дотриманням правил академічної доброчесності. Інформація про плагіат буде повідомлена декану та куратору.

Мобільні пристрої на заняттях використовуються тільки з дозволу викладача з навчальною метою.

Поведінка в аудиторії. Поведінка здобувачів освіти визначається правилами техніки безпеки та загальноприйнятими нормами поведінки, які визначаються відповідно «Правилами внутрішнього розпорядку» (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/pravula_rozporiadky.pdf), «Положенням про організацію освітнього процесу» (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/onp2018.pdf) та «Етичним кодексом» (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/etychkodeks.pdf) ЗВО.